

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

สถาบันการเงินเป็นส่วนที่มีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ บุคคลธรรมดา และกิจการต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะใช้ประโยชน์จากสถาบันการเงินในฐานะเป็นผู้ฝาก หรือเป็นผู้กู้ยืมเงิน สถาบันการเงินมีทั้งธนาคารพาณิชย์ ธนาคารของรัฐ บริษัทเงินทุน กิจการวิเทศ ชนกิจ และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2549 : ออนไลน์) ซึ่งสถาบันการเงิน แต่ละแห่งนั้น ย่อมมีลูกค้าที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน เพื่อให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ได้ขับเคลื่อนไปอย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันการเงินมีบทบาทคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือในระบบ การเงิน โดยมีการกำกับควบคุมอย่างเข้มงวดจากหน่วยงานของรัฐ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ความมั่นคงของสถาบันการเงินจึงเป็นที่น่าสนใจและคำนึงถึงกันอย่างกว้างขวาง ผลประกอบการ ของสถาบันการเงินจึงอยู่ในความสนใจของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ เจ้าหนี้ ลูกหนี้ ตลอดจนผู้ใช้บริการ

ธนาคารของรัฐ คือ สถาบันรับฝากเงินจากสาธารณะชนทั่วไปและให้ผลตอบแทนเป็น ดอกเบี้ยเงินฝาก แล้วนำเงินที่รับฝากไปปล่อยให้หน่วยงานเอกชน หรือรัฐบาลกู้และรับ ผลตอบแทนมาเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ และมีการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ ซึ่งรัฐมีทุนรวมอยู่ด้วย (วิกิ พีเดีย สารานุกรมเสรี, 2550 : ออนไลน์) ธนาคารของรัฐเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการพัฒนา เศรษฐกิจในระดับฐานราก เนื่องจากมีการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐหลายโครงการ เช่น โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ของเกษตรกรราย ย่อย โครงการสินเชื่อธนาคารประชาชน เป็นต้น ถึงแม้ธนาคารของรัฐจะมีการให้สินเชื่อแก่ ประชาชนในระดับรากหญ้ามากขึ้น แต่ทางธนาคารของรัฐยังคงแสดงผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น ต่อเนื่องเป็นลำดับ ตัวอย่างเช่น ธนาคารกรุงไทย และธนาคารออมสิน ก็มีผลกำไรที่เพิ่มขึ้นทุกปี (ธนาคารกรุงไทย, 2549 : ออนไลน์) (ธนาคารออมสิน รายงานประจำปี, 2548) อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่เปิดเผยในงบการเงินอาจไม่สะท้อนถึงคุณภาพของกำไรที่แท้จริงสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ ในด้านต่าง ๆ เนื่องจากในปัจจุบันผู้ซึ่งบการเงินมีหลายกลุ่ม อันได้แก่ ผู้ซื้อขายหุ้น เจ้าหนี้ และ แหล่งเงินกู้ต่าง ๆ หน่วยงานราชการ เช่น กรมสรรพากร อาจารย์ นักศึกษา และคู่แข่งทางการค้า บุคคลเหล่านี้ต่างใช้บการเงินเพื่อการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูล และใช้ในการตัดสินใจเพื่อการ ลงทุนทางธุรกิจ ข้อมูลทางบัญชีจึงเป็นประโยชน์ต่อบุคคลหลายฝ่าย ดังนั้นการวิเคราะห์คุณภาพ กำไรจึงเป็นแนวทางที่สำคัญทางหนึ่งเพื่อจะได้ทราบถึงคุณภาพกำไรที่แท้จริงของกิจการ (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2549)

คุณภาพกำไร ตามนิยามของ The Financial Accounting Standards Board (FASB) คือกำไรที่แท้จริง (Real earnings) (วรศักดิ์ ทูมมานนท์, 2549) เป็นกำไรที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติสามารถเปลี่ยนกลับมาเป็นเงินสดที่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์ ที่เสื่อมค่าได้ และเป็นกำไรที่ได้มาจากรายได้ที่เกิดขึ้นเป็นประจำ รวมทั้งกิจกรรมที่มีนัยสำคัญที่ก่อให้เกิดกำไรได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ดังนั้นกำไรที่มีคุณภาพจึงเป็นจำนวนที่อยู่ระหว่างกำไรสุทธิทางบัญชีกับกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน หักด้วยรายการที่เกิดขึ้นไม่บ่อยครั้ง หรือรายการพิเศษ (สุทธิจากภาษีเงินได้) ที่รวมอยู่ในการคำนวณกำไร คุณภาพกำไรที่ดีย่อมมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในธุรกิจ ช่วยสร้างความเชื่อมั่นว่า องค์กรมีการใช้หลักความระมัดระวังในการจัดทำตัวเลขกำไร

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาในเรื่องของการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของธนาคารของรัฐ เพื่อทราบถึงคุณภาพกำไรที่แท้จริงและเป็นแนวทางในการใช้ข้อมูลในการบริหารงาน ของผู้บริหาร ผู้ที่สนใจ และผู้ใช้งบการเงิน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของธนาคารของรัฐ

1.3 ขอบเขตและวิธีการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ประกอบด้วย การศึกษาคุณภาพกำไรจากงบการเงินของธนาคารของรัฐจากรายงานของผู้สอบบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน และรายงานประจำปี พ.ศ. 2547 – 2549 โดยค้นคว้าข้อมูลดังกล่าวจากรายงานประจำปีสำหรับธนาคารของรัฐที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และจากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทางอินเทอร์เน็ตสำหรับธนาคารของรัฐที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมถึงขอรายงานประจำปีจากธนาคารของรัฐ

ธนาคารที่รัฐบาลถือหุ้นอยู่ และจัดเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจมีดังนี้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2550 : ออนไลน์)

1. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
2. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
3. ธนาคารออมสิน
4. ธนาคารอาคารสงเคราะห์
5. ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

6. ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย
7. บรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม
8. บรรษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย
9. ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยเลือกธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 1 ธนาคาร คือ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และเลือกธนาคารที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 2 ธนาคาร คือ ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยพิจารณาจากจำนวนสาขาที่มีทั่วประเทศ ทำให้มีลักษณะของธุรกิจ รวมถึงธุรกรรมที่ใกล้เคียงกันในแต่ละธนาคารที่เลือก

1.3.2 วิธีการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาข้อมูลแบบทฤษฎี จากรายงานของผู้สอบบัญชีงบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินในรายงานประจำปี พ.ศ. 2547 – 2549 จากรายงานประจำปีของธนาคารของรัฐที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และจากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสำหรับธนาคารของรัฐที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยนำข้อมูลจากรายงานของผู้สอบบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินมาวิเคราะห์คุณภาพกำไร โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และศึกษาจากหนังสือ เอกสาร วารสาร การค้นคว้าอิสระ งานวิจัย บทความ ข่าว และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

1.4 นิยามศัพท์

ธนาคารของรัฐ หมายถึง สถาบันรับฝากเงินจากสาธารณะชนทั่วไปและให้ผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยเงินฝาก แล้วนำเงินที่รับฝากไปปล่อยให้หน่วยงานเอกชน หรือรัฐบาลกู้และรับผลตอบแทนมาเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ และมีการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ ซึ่งรัฐมีทุนรวมอยู่ด้วย (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2550 : ออนไลน์)

คุณภาพกำไร หมายถึง กำไรที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติ สามารถเปลี่ยนกลับมาเป็นเงินสดที่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแทนสินทรัพย์ที่เสื่อมค่าได้ และเป็นกำไรที่มาจากรายได้ที่เกิดขึ้นเป็นประจำ รวมทั้งกิจกรรมที่มีนัยสำคัญที่ก่อให้เกิดกำไรหรือระดับความระมัดระวังที่อยู่เบื้องหลังการจัดทำตัวเลขกำไรของบริษัท (วรศักดิ์ ทุมมานนท์ , 2549)

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงคุณภาพกำไรของธนาคารของรัฐ
2. สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจ สาธารณชน และกลุ่มผู้ใช้บการเงินทั่วไปได้นำเทคนิค และวิธีการวิเคราะห์คุณภาพไปใช้ในกิจการที่สนใจ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved